

Наукове видання

**ІНСТИТУЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ**

Збірник наукових праць
за матеріалами IV міжнародної
науково-практичної інтернет-конференції

Головний редактор М. П. Гречук
Комп'ютерна верстка В. С. Павліна

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 5,1.
Тираж 45 прим. Зам. № 100/266.

Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
кімн. 115, вул. Коваля, 3, Полтава, 36014; ☎ (0532) 50-24-81

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 8.07.2010 р.*

**ІНСТИТУЦІЙНІ
ТРАНСФОРМАЦІЇ
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ**

Збірник
наукових праць
IV міжнародної
науково-практичної
інтернет-конференції

4-5 квітня 2012 р.

**ПОЛТАВА
2012**

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
Белгородський університет кооперації, економіки і права (Росія)
Білоруський торгово-економічний університет
споживчої кооперації (м. Гомель, Білорусія)

ІНСТИТУЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

*Збірник наукових праць
за матеріалами IV міжнародної
науково-практичної інтернет-конференції*

(м. Полтава, 4–5 квітня 2012 р.)

**ПОЛТАВА
ПУЕТ
2012**

Головний редактор:

С. С. Ніколенко, д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної теорії ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Редакційна колегія:

С. В. Простотіна, к.е.н. доцент кафедри економічної теорії ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

В. В. Похиліук, к.е.н., доцент кафедри економічної теорії ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

В. О. Шаповалов, асистент кафедри економічної теорії ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Рецензенти:

В. С. Жученко, д.е.н., професор кафедри політичної економії Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка;

І. М. Ковальчук, к.е.н., доцент кафедри економічної теорії кафедри економічної теорії ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Інституційні трансформації економічних систем : зб. наук. пр.
I-71 IV міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. – Полтава : ПУЕТ, 2012. –
82 с.

ISBN 978-966-184-167-2

У збірнику наукових праць розглянуті актуальні проблеми інституційних змін функціонування сучасних суспільно-економічних систем, стратегій трансформації національної фінансово-кредитної системи, трансформації системи державного управління в умовах глобалізації, сучасних трансформаційних змін світової економіки. Особлива увага приділена трансформаційним процесам економічних систем в Україні, Казахстані, Білорусії, Росії, Узбекистані.

Збірник призначений для фахівців, викладачів, аспірантів, студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться проблемами інституційних трансформацій економічних систем.

УДК 330.342
ББК 65.01я431

Матеріали друкуються мовами оригіналів – українською, російською, англійською. Автори несуть повну відповідальність за зміст і достовірність наданих до збірника матеріалів.

ISBN 978-966-184-167-2

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі», 2012

ЗАНЯТОСТЬ МОЛОДЕЖИ ВОСТОЧНОГО РЕГИОНА КАЗАХСТАНА: ПРОБЛЕМЫ И НЕКОТОРЫЕ ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ

У. С. Алимбетов, д.э.н., профессор,

Т. Т. Тулеубаев, ст. преподаватель,

Ж. Ш. Кульжабаева

Восточно-Казахстанский государственный университет
им. С. Аманжолова, г. Усть-Каменогорск

В настоящее время законодательство реформирует основы проводимой политики занятости для смягчения напряженности на рынке труда, борьбы с дискриминацией отдельных лиц или социальных групп, для обеспечения достаточной защиты от безработицы. Политику в сфере занятости возможно направить на развитие гибких форм занятости и личной ответственности каждого гражданина, на изменение самой структуры занятости и трудовых отношений. При совершенствовании законодательства и функционирования институтов рынка труда необходимо предусмотреть меры по обеспечению занятости молодежи из числа выпускников школ, средних и высших учебных заведений. Следует поощрять и разрабатывать новые формы временной, но официальной занятости, самостоятельную занятость мелких собственников и малый бизнес.

Кризисные явления в мировой экономике вызвали ухудшение экономической ситуации на предприятиях и организациях области. В связи с этим на предприятиях наблюдаются факты скрытой безработицы, сокращение объемов производства и в соответствии с этим сокращение численности и высвобождения работников, резкое снижение количества свободных рабочих мест и вакантных должностей.

Ситуация, складывающаяся на казахстанском молодежном рынке труда, в настоящее время является достаточно напряженной и характеризуется тенденциями к ухудшению, растут масштабы регистрируемой и скрытой безработицы среди молодежи. Борьба за выживание казахстанских предприятий приводит к ужесточению условий вступления молодежи на рынок труда. Между тем возможности молодых людей и без того ограничены в силу их более низкой конкурентоспособности по сравнению с другими категориями населения. Для занятости выпускников и студентов возможно открытие малых предприятий при ВУЗах, для чего должна быть подготовлена соответствующая правовая и материальная база. В настоящее время ВУЗы имеют свои финансовые средства, которые можно направить на организацию малых предприятий при ВУЗах и занятость студентов, выпускников и пре-

Література

1. Институциональная архитектура и динамика экономических преобразований / [Артемова Т. И., Гриценко Е. А., Павленко Ю. В. и др.]; под ред. А. А. Гриценка. – Х. : Форт, 2008. – 928 с.
2. Капелюшников Р. И. Собственность без легитимности? / Р. И. Капелюшников // ГУ ВШЭ, 2008. – 40 с. [электронный ресурс] – Режим доступа : http://www.hse.ru/data/2010/05/04/1216406904/WP3_2008_03_

ВПЛИВ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НА РИНКОВУ ТРАНСФОРМАЦІЮ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Т. О. Ольшанцева, заступник директора Міжгалузевого інституту підвищення кваліфікації та перепідготовки спеціалістів, м. Полтава
І. Г. Бритченко, д.е.н., професор, директор Міжгалузевого інституту підвищення кваліфікації та перепідготовки спеціалістів, м. Полтава

Постановка проблеми. ХХІ століття для України являє собою час суттєвої трансформації соціально-політичної та економічної сфер суспільства, в ході якої формується багатокomпонентна сукупна інституційна система. Так, створення ефективного фінансового сектора економіки вимагає певного набору інституцій. Проблеми, з якими стикаються сьогодні країни колишнього СРСР і Східної Європи на шляху до ринку, виявили значну роль саме інституційних чинників у функціонуванні економіки.

Аналізуючи причини виникнення тих чи інших макроекономічних проблем, таких як руйнація виробничого сектору, спекулятивний характер економіки та її тінізація, низька конкурентоспроможність українського продукту на зовнішніх ринках, знищення аграрного сектору, незначна частка малого і середнього бізнесу в національному виробництві, дефіцитність держбюджету, нестабільність банківської системи та інших, більшість учених-економістів стверджують, що основною причиною їх виникнення являється саме недосконале інституційне середовище. Власне тому це питання було і залишається актуальним упродовж усього часу трансформації української економіки, дослідженням якого, присвячені праці таких вчених, як: А. Чухно, І. Соскаленко, Р. Поворозник, Л. Абалкін та інших.

Виклад основного матеріалу. Формування основних інститутів ринкової системи та структури їх взаємодії стали основною причиною незадовільних результатів на початку перетворень та зумовили складності у кризовий період розвитку нашої країни. Більше того, макроекономічна політика не корегувала ці негативні явища, більше того, сприяла їхньому зростанню.

Переважна більшість українських економістів вважає, що головною причиною гальмування ринкових перетворень у нашій країні є стихійна трансформація інституційного середовища і часто невиправданий імпорту інститутів, властивих країнам із розвинутою економікою і значно вищим рівнем суспільної свідомості. Серед основних чинників, які виявляють деструктивний вплив на формування інституційного середовища в національній економіці України, називають, зокрема, такі: демонтаж старих інститутів, які хоча б мінімально забезпечували самодостатність економіки та соціальну стабільність суспільства, не завжди супроводжується появою нових, які б відповідали потребам ринку; державні інститути самі виступають у ролі економічних агентів, тому ними часто керують приватні інтереси; взаємовідносини інститутів державної влади та інших економічних суб'єктів характеризуються асиметричністю інформації, що породжує тінізацію економіки; сучасне інституційне середовище сформоване на користь інтересів крупного капіталу, внаслідок цього малий і середній бізнес не розвиваються, ринки втрачають конкурентність, не формується середній клас, який в усіх країнах є запорукою стабільності в суспільстві; кількість інститутів достатньо велика, проте ефективність їх роботи невисока; інституційне середовище загалом пропонує надто слабкі механізми контролю суспільства над державною владою; діяльність інститутів бюрократизована, однак водночас відсутня необхідна кількість підзаконних актів у багатьох сферах діяльності.

Отже, на основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що інститути та інституції, які утворюють інституційне середовище в даний час не стабілізують суспільно-економічний розвиток. Інституційне середовище є суперечливим, оскільки його дія є деструктивною, яка призводить до зменшення високотехнологічного виробництва, повільного розвитку ринкової інфраструктури, поглибленні соціального і майнового розшарування суспільства. Тому, державі необхідно створити такий інституційний механізм, який забезпечить можливість збалансованого розвитку базових та нових інститутів, що підвищить стабільність економічної системи і створить необхідні передумови для підвищення ефективності державного впливу на макроекономічну динаміку

Література

1. Голян В. А. Трансформація інституціонального середовища на пострадянському просторі: деструктивні моменти та пріоритетні напрями / В. А. Голян // Економіка і держава. – 2009. – № 10. – С. 9–12.
2. Коваленко Ю. Зміст категорії «інституція» в інституційному... / Ю. Коваленко // Вісник ТНЕУ. – 2010. – № 4. – С. 19–31.

ЗМІСТ

Алимбетов У. С., Тулеубаев Т. Т., Кульжабаева Ж. Ш. Занятость молодежи восточного региона Казахстана проблемы и некоторые пути их решения	3
Белов О. В. Научно-технический потенциал как складовая потенциала стратегического развития экономической системы	7
Бодня Т. О., Богданович І. Інституціональні перетворення у національній економіці	9
Верховенко Т. В. Совершенствование системы управления товарными запасами в контексте изменения экономической системы хозяйствования	11
Весельская Н. Р. Государственное регулирование национального рынка ипотечного кредитования в условиях трансформации	15
Власенко М. О. Концептуальні засади розвитку лізингу в контексті національної безпеки України	17
Вовченко О. С. Some aspects of banking stability	19
Головня А. С. Фінасова безпека комерційних банків як складова економічної безпеки держави	20
Григораш О. М. Модель державного регулювання малого бізнесу в Україні	22
Дербеньова Я. В., Громоздова Л. В. Україна у світовому фінансовому просторі: рейтингові оцінки та тенденції	24
Дика А. А. Формування фінансових інститутів в Україні: соціально-економічний аспект	26
Зайналов Д. Р., Алиева С. С. Совершенствование институционального обеспечения эффективности функционирования предпринимательства в посткризисный период	28

Івченко Є. І. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на процес інституційних змін в Україні	31
Кириченко Л. М., Мацак Л. М. Роль інституційної організації обігу товарів і послуг в забезпеченні конкурентоспроможності торговельних підприємств	33
Кириченко Л. М. Вплив зміни інституційного середовища на конкурентоспроможність торговельних підприємств	34
Кишинський А. В. Стратегії розвитку консалтингових підприємств у національній економіці України	36
Ковальчук І. М. Національні економічні інтереси як передумова створення системи економічної безпеки держави	39
Кушнір Л. Л. Представники марксизму про історичну закономірність переходу до планомірного (сталого) розвитку ринкової економіки	41
Лозова О. В. Прогнозування соціально-економічних процесів як інструмент державного регулювання національної економіки	43
Лютий О. Ю. Шляхи вирішення інституційних проблем державного регулювання економіки: створення ефективної політики санації підприємств	44
Ніколенко С. С., Дзевєріна К. С. Легітимність як визначальний чинник розвитку інституту власності	48
Ольшанцева Т. О., Брітченко І. Г. Вплив інституційного середовища на ринкову трансформацію економіки України	50
Оппельд Л. І., Рида Ю. О. Економічна інтеграція як визначний фактор розвитку національної економіки	52